

T(R)ÒPICS

MARCEL·LÍ BORRELL
COL·LABORADOR PERIODÍSTIC

1. Fritz Lang, ciutadà de Hollywood. Un dels grans del cinema europeu, el constructor de *Metròpolis*, revisitat per mil-i-un alumnes de tot pelatge i talent –cal citar el Ridley Scott de *Blade Runner*, el George Lucas de *La guerra de les galàxies*, l'Steven Spielberg de *Minority Report*, el Tim Burton de *Batman*, habita entre nosaltres. Austríac de naixença i nord-americà d'acollida, Fritz Lang (Viena, 1890-Los Angeles, 1976) reviu a Lleida en format gran gràcies a la complicitat de la Filmoteca de Catalunya, el Cine-Ull de la UdL i la Fundació "la Caixa". El 1934,

David O. Selznick lligava Lang a la Metro Goldwyn Mayer per una sola pel·lícula amb opció per algunes més. El director de *Der müde Tod* i *Die Nibelungen* havia abandonat a corre cuita l'Alemanya de Hitler l'endemà mateix que Goebbels, ministre de Propaganda del III Reich, li oferís la direcció de la indústria nazi del cinema. Lang aterra a Hollywood on dirigeix vint-i-dos films. Doncs bé, el cicle lleidatà brinda la possibilitat de rescatar nou títols de l'etapa ianqui. De *Sólo se vive una vez* (1937) a *Más allá de la duda* (1956). Cinema negre, drames sociopolítics, el western *Encubridora* (1952) i l'aventura del nen entre contrabandistes a *Monfleet* (1955), conformen un botí ric en joies de cinema pur, incontaminat, clàssic. Demà dilluns es pro-

jecta un film mai no estrenat a casa nostra: *El Ministerio del Miedo* (1944). La censura franquista no va veure amb bons ulls l'adaptació de la novel·la de Graham Greene. Ray Milland fa de malalt sortit d'una clínica psiquiàtrica que se les heu amb una estrambòtica trama d'espionatge nazi. La història té sabor Kafka. És una de les pel·lícules que Lang va rodar per expressar l'horror del règim hitlerià. És una llàstima, però, que els organitzadors del cicle no hagin inclòs la didàctica *You and me* (1938), de direcció subjectiva amb música de Kurt Weil, que tot i no ser un súper Lang, és fascinant *rara avis...*

2. Fritz Lang, monstre a Hollywood. El mètode languià va inspirar terror a Hollywood. De formació estricta, entre la precisió de l'arquitecte i

la llibertat del pintor, Lang imposa el director de ferro, amo i senyor del plató. Gelós de la seva independència, es converteix en productor per controlar els muntatges definitius. Lang és un maniàtic del detall: l'espontaneïtat, com l'atmosfera, no pot néixer en el cinema sinó que d'una acumulació de detalls. I aquí Lang xifra la diferència del cinema amb el teatre, ja que la càmera capta el detall amb més eficient magnificència. Liberal a ultrança, enemic de la censura i refinat cavaller amb monocle insomne, monstre a Hollywood, l'amic Fritz tenia consciència social i alguna cosa a dir. Considerava que certs arguments havien de ser rebutjats, per exemple, pretendre que en 1950 hi podia haver alemanys bons. Humanitzar els botxins? ¿Hauria fet com Spielberg amb els israelians de *Múnich*? Continuarà.